

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ พฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาล ในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามระดับของการบริหาร ลักษณะงานพยาบาล ระดับการศึกษา อายุและรายได้ของผู้บริหารการพยาบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้อำนวยการเฉพาะทางการพยาบาล หัวหน้างาน และหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในแผนก ศัลยกรรม อายุรกรรม สูติรีเวชกรรม กุมารเวชกรรม ห้องผ่าตัด และผู้ป่วยนอก ในโรงพยาบาลศูนย์ 17 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอจดหมายจากคณะพยาบาลศาสตร์ ถึงหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 17 แห่ง เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรผู้บริหารการพยาบาล ตามจดหมายวันที่ 3 มิถุนายน 2536 ได้จำนวนประชากรทั้งหมด 463 คน แยกรายละเอียดดังตารางที่ 1

2. กำหนดขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane อ้างใน ประคอง วรรณสุต, 2528) ได้ตัวอย่างประชากร จำนวน 359 คน

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad n = \frac{Nk^2 \sigma_x^2}{NE^2 + k^2 \sigma_x^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างประชากร
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

E = ความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่า

k = ช่วงของความเชื่อมั่น

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{463(2)^2 \sigma_x^2}{463(.05 \sigma_x)^2 + (2)^2 \sigma_x^2} \\
 &= \frac{1852 \sigma_x^2}{\sigma_x^2 (1.16+4)} \\
 &= \frac{1852}{5.16} \\
 &= 359
 \end{aligned}$$

3. สุ่มตัวอย่างประชากร โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แยกตามระดับการบริหารตามสัดส่วนของประชากรจริง และสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงพยาบาล โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวนตัวอย่างประชากรดังตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรผู้บริหารการพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข

โรงพยาบาลศูนย์	ผู้บริหารการพยาบาล (คน)			
	ผู้บริหาร ระดับสูง	ผู้บริหาร ระดับกลาง	ผู้บริหาร ระดับต้น	รวม
1. ชลบุรี	4	6	19	29
2. สระบุรี	4	5	17	26
3. ราชบุรี	4	10	23	37
4. พระปกเกล้า จันทบุรี	4	6	14	24
5. นครปฐม	4	5	10	19
6. สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	4	10	14	28
7. พุทธชินราชพิษณุโลก	4	7	19	30
8. ลำปาง	4	6	18	28
9. เชียงรายประชานุเคราะห์	4	7	14	25
10. มหาราชนครราชสีมา	4	7	16	27
11. ขอนแก่น	4	8	15	27
12. อุตรธานี	4	5	18	27
13. สรรพสิทธิ์ประสงค์ อุบลราชธานี	4	10	27	41
14. สุราษฎร์ธานี	4	6	18	28
15. มหาราช นครศรีธรรมราช	4	8	15	27
16. หาดใหญ่ สงขลา	4	5	12	21
17. ยะลา	4	5	10	19
รวมประชากร	68	116	279	463

แหล่งที่มา : หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์ ทั้ง 17 แห่ง

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรผู้บริหารการพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข

โรงพยาบาลศูนย์	ผู้บริหารการพยาบาล (คน)			
	ผู้บริหาร ระดับสูง	ผู้บริหาร ระดับกลาง	ผู้บริหาร ระดับต้น	รวม
1. ชลบุรี	4	5	15	24
2. สระบุรี	3	4	13	20
3. ราชบุรี	3	8	13	29
4. พระปกเกล้า จันทบุรี	3	5	11	19
5. นครปฐม	3	4	8	15
6. สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	3	7	11	21
7. พุทธชินราชพิษณุโลก	3	5	15	23
8. ลำปาง	3	5	14	22
9. เชียงรายประชานุเคราะห์	3	5	11	19
10. มหาราชนครราชสีมา	3	5	12	20
11. ขอนแก่น	3	6	11	20
12. อุดรธานี	3	4	14	21
13. สรรพสิทธิ์ประสงค์ อุบลราชธานี	3	8	21	32
14. สุราษฎร์ธานี	4	5	14	23
15. มหาราช นครศรีธรรมราช	3	6	11	20
16. หาดใหญ่ สงขลา	3	4	9	16
17. ยะลา	3	4	8	15
รวมตัวอย่างประชากร	53	90	216	359

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

1. แบบสอบถามรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. แบบสอบถามพฤติกรรมกล้าแสดง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อหากรอบแนวคิดของรูปแบบในเรื่องการวัดพฤติกรรมกล้าแสดง

2.2 กำหนดหัวข้อของรูปแบบการวัดพฤติกรรมกล้าแสดง จากแนวคิดของ คลาร์ก (Clark, 1978) ในด้านความเป็นอิสระ การควบคุมตนเอง การใช้สิทธิ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และกิจกรรม และการติดต่อสื่อสาร โดยในแต่ละด้านจะครอบคลุมกระบวนการบริหารงานในเรื่องการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน

2.3 ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 85 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นแบบวัดพฤติกรรมกล้าแสดง 5 ด้าน ด้านความเป็นอิสระ 19 ข้อ ด้านการควบคุมตนเอง 16 ข้อ ด้านการใช้สิทธิ 19 ข้อ ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่และกิจกรรม 17 ข้อ และด้านการติดต่อสื่อสาร 14 ข้อ รวมเป็น 85 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบวัดระดับความถี่ของการแสดงพฤติกรรมนั้น โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบว่า	ทุกครั้ง	ให้	4 คะแนน
	บ่อยครั้ง	ให้	3 คะแนน
	บางครั้ง	ให้	2 คะแนน
	นาน ๆ ครั้ง	ให้	1 คะแนน
	ไม่เคยเลย	ให้	0 คะแนน

2.4 การแปลผลคะแนน เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว มีเกณฑ์การคิดคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงเป็นรายด้าน และในภาพรวมทุกด้าน โดยนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาแปลผลคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมกล้าแสดงระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมกล้าแสดงระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมกล้าแสดงระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.50-1.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมกล้าแสดงระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0-0.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมกล้าแสดงระดับน้อยที่สุด

คุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาความตรงตามเนื้อหา และหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขในขั้นแรก แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา และด้านการบริหารการพยาบาลจากสถาบันต่าง ๆ จำนวน 11 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องของการวัด และความเหมาะสมของภาษา นำกลับมาปรับปรุงแก้ไขโดยยึดถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80 หรือได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ของความเห็นตรงกันแต่ละหัวข้อ

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) นำเครื่องมือที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่คล้ายคลึงกับตัวอย่างประชากรที่โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 31 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (ประคอง กรรณสูต, 2528) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำรายชื่อตัวอย่างประชากรในการวิจัย
2. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ ทั้ง 17 แห่ง

เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ติดต่อเป็นการส่วนตัวโดยทางจดหมายกับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาล-ศูนย์แต่ละแห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลแจ้งแก่ประชากรตัวอย่าง เพื่อความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

4. มอบแบบสอบถามผ่านหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์ ทั้ง 17 แห่ง โดยทางไปรษณีย์ โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 6 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลนครปฐม, โรงพยาบาลราชบุรี, โรงพยาบาลสระบุรี, โรงพยาบาลพระปกเกล้า, โรงพยาบาลชลบุรี และโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี ส่วนแบบสอบถามที่รับคืนทางไปรษณีย์ 11 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์, โรงพยาบาลพุทธชินราช, โรงพยาบาลลำปาง, โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์, โรงพยาบาลมหาสารคาม, โรงพยาบาลขอนแก่น, โรงพยาบาลอุดรธานี, โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์, โรงพยาบาลมหาสารคามศรีธรรมราช, โรงพยาบาลหาดใหญ่ และโรงพยาบาลยะลา รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2536 ถึงวันที่ 13 สิงหาคม 2536 ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 352 ชุด

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ของแบบสอบถามทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 98 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด กำหนดรหัสของแบบสอบถาม และของข้อมูลทั้งหมด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากรมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS_x (Statistical Package for the Social Science) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาลใช้การวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ข้อมูลด้านพฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาลทั้งหมด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่า พฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับใด

2.2 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดง จำแนกตามระดับของผู้บริหาร โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe' method)

2.3 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาล แยกตามลักษณะงานพยาบาล โดยใช้การทดสอบค่า เอฟ (F-test) และทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe' method)

2.4 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกตามระดับอายุ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2.5 ทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดงของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกตามระดับรายได้ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย